

ПРОБЛЕМА МІЖСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Досвід стосунків з батьками, дорослими або ровесниками у дитячому віці є фундаментом для становлення та самопізнання особистості. Саме тому, вивчення проблем міжособистісних стосунків у дітей молодшого шкільного віку є важливим як для теорії педагогіки, так і для практики.

Вивченням даного питання займалися такі психологи та педагоги, як М.В. Савчин, Л.П. Василенко, О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, І.С. Булах, З.В. Огороднійчук, Т.М. Лисянська, Н.П. Зубалій, Л.М. Зінченко, О.Г. Артемчук, Т.М. Зелінська та інші [1].

Одним з педагогів, який розглядав проблему вивчення дитячих колективів та їх взаємостосунків, був Г. Фортунатов, що в своїх працях зазначив важливість та актуальність проблеми дитячих колективів. Науковець стверджував, що колектив не є випадковою сукупністю індивідуальностей, а завжди є певною системою взаємовідносин та взаємодії; є сукупністю особистостей, які об'єднані спільною метою та діяльністю, виконанням спільних соціальних завдань при тривалій взаємодії та спілкуванні.

Фортунатов Г.С. диференціював членів дитячого колективу за особливостями поведінки та характерологічними якостями, розподіливши їх на групи: лідерів і організаторів, які мають тверду цілеспрямованість; активістів, що володіють особистою ініціативою при необов'язковій твердості їх характеру; виконавців; одинаків, що живуть своїм життям; бунтарів, що вступають в боротьбу проти лідерів або правил, встановлених в колективі; затравлених членів колективу [5].

Спираючись на дослідження Г.С. Фортунатова, можна виділити наступні проблеми у міжособистісних стосунках в молодшому шкільному віці:

- неформованість комунікативних якостей, що впливають на процес адаптації у колективі;
- відмінності у вихованні та сформованих життєвих цінностей батьками;
- не відповідність моральних цінностей вимогам дитячого колективу;
- соціальна нерівність;
- гендерна стереотипність, пріоритетне спілкування в рамках групи своєї статі [5].

Слід зазначити, що молодші школярі більше орієнтуються на норми поведінки та цінності педагога, тому вчитель має бути взірцем для дітей, обізнаним в особливостях даного віку. Все це сприятиме гармонійно організованому навчальному процесу та виховуванню позитивного мислення при міжособистісному спілкуванні молодших школярів [3].

Таким чином, вагомим показником позитивних міжособистісних стосунків у молодшому шкільному віці є сформоване бажання самого учня успішно виконувати різні навчальні завдання, готовність до дружнього ставлення щодо однолітків та вчителя, адекватна поведінка в колективі, емоційний тонус та загалом задоволеність своїми досягненнями й успіхами, а також, професійність учителя, який має допомогти дитині адаптуватися в колективі та опанувати норми міжособистісних стосунків.

Список літератури

1. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник. / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська. - К.: Просвіта, 2001. – С. 73-127.
2. Городчаніна. Стосунки між однокласниками: Виховна година // Позакласний час. - 2003. №23. - С.72.
3. Основи вікової психології: М.М. Заброцький Навч. посібник. / – Тернопіль: Богдан, 2001. – 57-71с.
4. Психологія: навчальний посібник / Т.В. Іванова, О.А. Кривопишина, П.І. Сахно та ін.; за заг ред. Л.М.Кудояра, - Суми: Сумський державний університет, 2011. – 331-338с.
5. [Інтернет ресурс] <https://bibliofond.ru/view.aspx?id=782905>

*Науковий керівник: Ільїна Т.В.
старший викладач*